

הסלמה וסיכול טרור בצפון השומרון

2 בספטמבר 2024

עיקרים

◀ בלילה שבין 27-28 באוגוסט 2024, פתחו כוחות הביטחון הישראליים במבצעים לסיכול טרור בג'נין ובסביבתה, במחנה הפליטים נור שמס בטולכרם ובמחנה הפליטים אלפארעה שבאזור טובאס. המבצע בג'נין נמשך (נכון ל-2 בספטמבר 2024), בעוד ששני המבצעים הנוספים הושלמו. לוחם צה"ל נהרג ולפחות עשרה אנשי כוחות ביטחון נוספים נפצעו.

◀ במהלך הפעילות, הכוחות הרגו יותר מ-25 פעילי טרור בתקיפות מהאוויר ובחילופי אש, בהם מפקדי התארגנויות בטרור בג'נין ובטולכרם, עצרו מבוקשים, איתרו מעבדות חבלה ואמצעי לחימה רבים והשמידו מטענים שהוטמנו בצירי התנועה.

◀ במקביל למבצעי צה"ל, בוצעו שני פיגועים. שני מחבלים במכוניות תופת התפוצצו באזור גוש עציון, שלושה אנשי ביטחון נפצעו. שלושה שוטרים נורו למוות בפיגוע ירי בדרום הר חברון. מכונית תופת אותרה ליד היישוב עטרת.

◀ **במהלך 2024, ניתן לזהות מספר תהליכים ומגמות שתרמו לעלייה בפעילות הטרור ביהודה ושומרון, ובמיוחד בצפון השומרון, שלהערכתנו צפויים להימשך גם לאחר פעילות כוחות הביטחון: מאמצים של חמאס ושל איראן לעודד פעילות טרור באמצעות הסתה, הכוונת פיגועים והברחת אמצעי לחימה וכסף; שיתופי פעולה בין התארגנויות טרור חמושות שמשתייכות לארגונים פלסטיניים שונים; שימוש גובר במטענים רבי עוצמה לפיגועים ביהודה ושומרון ובתוך ישראל; ניסיונות גוברים לפיגועי ירי לעבר יישובים ישראליים במרחב התפר.**

פעילות צה"ל בצפון השומרון

◀ מאז פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" ב-7 באוקטובר 2023, ביצעו כוחות הביטחון הישראליים פעילות סיכול ומנע ברחבי יהודה ושומרון, בניסיון למנוע התפרצות של חזית טרור ביהודה ושומרון ובמזרח ירושלים, במקביל לחימה ברצועת עזה ובגבול הצפון מול חזבאללה. הפעילות כוללת מעצרים יומיים של מבוקשים לצד פשיטות ממוקדות ונרחבות לצורך החרמת אמצעי לחימה, השמדת מטעני נפץ ומעבדות חבלה ואיתור חומרי הסתה וכספים למימון טרור. כחלק מהפעילות הביטחונית גם נעשה שימוש גובר בכלי טיס לצורך סיכול מבוקשים וחוליות טרור שנערכות לביצוע פיגועים.¹

¹ פירוט מלא לגבי פעילות סיכול ומנע של כוחות הביטחון הישראליים, ראו בפרסומים השבועיים של מרכז המידע: "מבט לטרור ולסכסוך הישראלי-פלסטיני".

◀ בלילה שבין 27-28 באוגוסט 2024, פתחו כוחות הביטחון הישראליים בשלושה מבצעים נרחבים לסיכול טרור בצפון השומרון: מבצע "מחנות קיץ" בג'נין ובסביבתה (עדיין נמשך, נכון ל-2 בספטמבר 2024), מבצע "עיר שמש" במחנה הפליטים נור שמס בטולכרם (הסתיים ב-30 באוגוסט 2024), ומבצע "עולים כיתה" במחנה הפליטים אלפארעה באזור טובאס (הסתיים ב-29 באוגוסט 2024). הכוחות הרגו יותר מ-25 פעילי טרור בחילופי אש ובתקיפות מהאוויר, עצרו מבוקשים, החרימו אמצעי לחימה רבים, איתרו מעבדות חבלה והשמידו מטענים שהוסתרו בצירי התנועה. כמו כן, הכוחות כיתרו את בתי החולים במרחבי הפעילות כדי למנוע בריחת מבוקשים. לוחם צה"ל נהרג בחילופי אש בג'נין ולפחות עשרה אנשי כוחות ביטחון נפצעו בפעילות בג'נין ובטולכרם (דובר צה"ל ותקשורת ישראלית, 28 באוגוסט-1 בספטמבר 2024).

◀ דווח כי המבצעים יצאו לדרך לנוכח השיפור ביכולות המטענים אחרי הפיגוע בתל אביב ב-18 באוגוסט 2024, שבו נפצע אזרח ישראלי בפיצוץ של מטען רב עוצמה שנשא פעיל טרור פלסטיני משכם, ובשל הפעלת מטענים נגד כוחות צה"ל ונגד אזרחים ביהודה ושומרון (תקשורת ישראלית, 28 באוגוסט 2024). הרמטכ"ל, רב אלוף הרצי הלוי, ציין כי הפעילות נועדה למנוע הסלמה בטרור ביהודה ושומרון. לדבריו, המטרה היא להיכנס למחנות הפליטים הפלסטיניים ולהשמיד את יכולות החבלה ולסכל פיגועים (דובר צה"ל, 31 באוגוסט 2024).

מבצע "מחנות קיץ"

◀ ב-28 באוגוסט 2024, החלו כוחות הביטחון הישראליים במבצע סיכול טרור בג'נין ובסביבתה. הפעילות החלה בשכונה המזרחית של ג'נין ובקסבה, ולאחר מכן התרחבה למחנה הפליטים ג'נין. כמו כן, הכוחות פעלו באזור קבאטיה ואלסילת' אלחרת'יה (דובר צה"ל ותקשורת ישראלית, 28 באוגוסט – 1 בספטמבר 2024).

◀ במהלך הפעילות, הכוחות הרגו לפחות 18 פעילי טרור. ב-30 באוגוסט 2024, סיכלו כוחות הביטחון את ראש ההתארגנות של חמאס בג'נין, וסאם חאזם, בתקיפה נגד כלי רכב באזור ג'נין. כמו כן, סוכלו בתקיפה שני פעילי חמאס נוספים, מיסרה משארקה וערפאת עאמר, שהיו מעורבים בפיגועי ירי לעבר יישובים ישראליים במרחב התפר. בכלי הרכב התגלו רובים, אקדח, מחסניות, מטענים, רימוני גז ועשרות אלפי שקלים שנועדו למימון טרור (דובר צה"ל, 30 באוגוסט 2024). הזרוע הצבאית של חמאס אישרה כי בהיתקלות עם כוחות הביטחון הישראליים בכפר אלזבאבדה, ממזרח לג'נין, נהרג "המפקד" וסאם אימן חאזם ממחנה הפליטים ג'נין, יחד עם מיסרה אלמשארקה וערפאת אלעאמר (ערוץ הטלגרם של חמאס איו"ש, 30 באוגוסט 2024).

מימין: אמצעי הלחימה והכספים שהתגלו בכלי הרכב (דובר צה"ל, 30 באוגוסט 2024). משמאל: מודעת חמאס על מותם של חאזם, אלמשארקה ואלעאמר (ערוץ הטלגרם של חמאס איו"ש, 30 באוגוסט 2024)

◀ גדודי אלנאצר צלאח אלדין, הזרוע הצבאית של ועדות ההתנגדות העממית, הודיעו על מותו של מפקד הגדודים בג'נין, אחמד חסין תרכמאן, בעימות עם כוחות הביטחון הישראליים במחוז ג'נין. נטען כי הוא היה אחראי למספר "משימות הרואיות", ובהן הצתת שריפות ליד מחנה עציון ב-28 ביוני 2024 (ערוץ הטלגרם של ערוץ אלאקצא, 29 באוגוסט 2024).

◀ ההתארגנויות הפלסטיניות החמושות בהובלת גדוד ג'נין של פלוגות ירושלים של הג'האד האסלאמי בפלסטין (הגא"פ) קיבלו אחריות על ביצוע מארבים, פיגוע ירי לעבר כוחות הביטחון הישראליים ופיצוץ מטענים (סוכנות קדס, 28 באוגוסט – 1 בספטמבר 2024). ב-31 באוגוסט 2024, נהרג לוחם צה"ל ונפצע לוחם נוסף בחילופי אש בג'נין. גדודי חללי אלאקצא הודיעו כי לוחמים שלה הציבו מארב מדויק לכוח חי"ר ישראלי בשכונת אלדמג' בג'נין (אלערבי 31 באוגוסט 2024). כמו כן, דווח כי לראשונה בוצע שימוש ברקטת RPG בלחימה נגד כוחות הביטחון הישראליים בג'נין (ערוץ הטלגרם של גדודי שכם, 31 באוגוסט 2024).

◀ כלי תקשורת פלסטיניים דיווחו כי לפחות 17 פלסטינים נהרגו באזור ג'נין מאז תחילת הפעילות הישראלית (ופא, 1 בספטמבר 2024). ראש עיריית ג'נין, נצ'אל עבידי, טען כי היקף הנזק אחרי ארבעה ימי פעילות הגיע ל-50 מיליון שקלים (פג'ר ניוז, 31 באוגוסט 2024). עיריית ג'נין טענה כי יותר משבעים אחוז מרחובות העיר נהרסו וכי נותקו המים לשמונים אחוז משטחי העיר ומחנה הפליטים (ופא, 31 באוגוסט 2024).

מבצע "עיר שמש"

◀ בין 28 באוגוסט ל-30 באוגוסט 2024, פעלו כוחות הביטחון הישראליים במחנה הפליטים נור שמש בטולכרם. הכוחות הרגו חמישה פעילי טרור ועצרו שישה מבוקשים, איתרו והשמידו עשרות מטענים שהוטמנו בצירי התנועה. ליד בית החולים הממשלתי בטולכרם זוהה כלי רכב חשוד, ובתוכו התגלו רובה מדגם אם-16 ואמצעי לחימה רבים (דובר צה"ל, 31 באוגוסט 2024).

◀ ב-29 באוגוסט 2024, סיכלו כוחות הביטחון הישראליים חמישה פעילי טרור שהסתתרו במסגד. בין המסוכלים היה מפקד כתיבת טולכרם של הגא"פ בנור שמש, מחמד ג'אבר, המכונה אבו שג'אע, שהיה אחראי לפיגועים רבים, בהם פיגוע הירי שבו נהרג אזרח ישראלי בקלקיליה ב-22 ביוני 2024. לוחם ימ"מ נפצע באורח קל. ג'אבר הצליח להתחמק בעבר מספר פעמים מניסיונות סיכול ישראליים ומניסיונות מעצר של מנגנוני הביטחון הפלסטיניים (דובר צה"ל ותקשורת ישראלית, 29 באוגוסט 2024). הגא"פ הודיע כי ג'אבר, מפקד גדוד טולכרם ואחד ממייסדיו המוקדמים, נהרג עם "כמה מאחיו אחרי עימות הרואי עם חיילי הכיבוש" (ערוץ הטלגרם של

סוכנות קדס, 29 באוגוסט 2024). הזרוע הצבאית של חמאס הודיעה כי אחד הפעילים שלה, מחמד תופיק עופי, ממחנה הפליטים טולכרם נהרג יחד עם ג'אבר (ערוץ הטלגרם של חמאס איו"ש, 30 באוגוסט 2024).

מודעת הגא"פ על מותו של ג'אבר (ערוץ הטלגרם של גדוד טולכרם של הגא"פ, 29 באוגוסט 2024)

כלי תקשורת פלסטיניים דיווחו על חמישה הרוגים בפעילות כוחות הביטחון הישראליים בטולכרם (ופא, 1 בספטמבר 2024). דווח כי לאחר כניסת הכוחות הישראליים למחנה הפליטים נור שמס, נותק זרם החשמל ונפגעו רשתות האינטרנט והמים. כמו כן, נטען כי שלושים אחוזים מהתושבים עזבו לכפרים סמוכים (רדיו עלם, 28 באוגוסט 2024). ראש הוועדה העממית במחנה נור שמס טען כי 35 מבנים נהרסו לחלוטין וכי 120 מבנים נפצעו באופן חלקי (ערוץ הטלגרם של רדיו אלאקצא, 30 באוגוסט 2024).

מבצע "עולים כיתה"

ב-29 באוגוסט 2024, השלימו כוחות הביטחון הישראליים מבצע של שלושים שעות במחנה הפליטים אלפרעה שבצפון בקעת הירדן. במהלך הפעילות, כיתרו הכוחות את המחנה ואיתרו מעבדת מטענים וחמ"ל מבצעים שפעל מתוך מסגד, ובו התגלו גם מטענים מוכנים לשימוש ואמצעי לחימה רבים. כמו כן, סוכלו ארבעה פעילי טרור (דובר צה"ל ותקשורת ישראלית, 29 באוגוסט 2024).

הפלסטינים דיווחו על ארבעה הרוגים באזור טובאס (ופא, 1 בספטמבר 2024). חמאס הביעה צער על מותם של אבראהים עבד אלקאדר אלע'נימי, מראד מסעוד אלג'עאיצה, אחמד צאלח אלנבזיצי והנער מחמד מסעוד אלג'עאיטה (ערוץ הטלגרם של חמאס, 28 באוגוסט 2024). מושל טובאס, אחמד אסעד, טען כי הכוחות הישראליים "הרסו בכונה את התשתית" במהלך הפעילות (ערוץ הטלגרם של סוכנות סבק24, 30 באוגוסט 2024). נטען כי הכוחות הישראליים כיתרו בתים ודרשו מהשוהים בהם להיכנע. כמו כן, נטען כי הכוחות פשטו על

הנקודה הרפואית של הסהר האדום במחנה, תקפו את הצוותים והחרימו את הטלפונים שלהם (רדיו עלם, 29 באוגוסט 2024).

**מימין: חמ"ל מבצעים שאוטר במסגד (דובר צה"ל, 28 באוגוסט 2024).
משמאל: כוחות צה"ל במחנה אלפרעה (דובר צה"ל, 29 באוגוסט 2024)**

פיגועים ביהודה ושומרון בזמן פעילות צה"ל

◀ בלילה שבין 30-31 באוגוסט 2024, התפוצצה מכונית תופת בתחנת דלק בצומת גוש עציון. לאחר מכן, המחבל שנהג במכונית ניסה לתקוף את כוחות הביטחון הישראליים שהגיבו בירי והרגו אותו. שלושה קצינים נפצעו באורח קל עד בינוני. במקביל, מחבל במכונית תופת חדר ליישוב כרמי צור. סייר הביטחון של היישוב התנגש בכלי הרכב והרג את המחבל ביריות. במהלך חילופי האש, התפוצץ המטען במכונית התופת. לא היו נפגעים (דובר צה"ל, 31 באוגוסט 2024). גדודי חללי אלאקצא קיבלו אחריות על הפיגוע הכפול ומסרו כי המבצעים היו זהדי נד'אל אבו עפיפה ומחמד אחסאן מרקה (ערוץ הטלגרם של גדודי חללי אלאקצא, 1 בספטמבר 2024). גם הזרוע הצבאית של חמאס הודיעה כי מבצעי הפיגוע הכפול הם פעילים שלה, כאשר מחמד אחסאן מרקה פוצץ את מכונית התופת בתחנת הדלק וזהדי נד'אל אבו עפיפה פוצץ את המכונית בכרמי צור (ערוץ הטלגרם של חמאס איו"ש, 2 בספטמבר 2024).

◀ ב-1 בספטמבר 2024, נפתחה אש מכלי רכב חולף לעבר מכונית משטרתית בכביש 35, ליד מחסום תרקומיא בדרום הר חברון. כתוצאה מהירי, נהרגו שלושה שוטרים ישראלים. שעות אחדות לאחר מכן, כוחות הביטחון הישראליים איתרו את מבצע הפיגוע, מהנד אלעסאודה, בתוך מבנה בחברון והצליחו להרוג אותו אחרי חילופי אש. לצדו התגלה רובה אם-16. נמסר שאלעסאודה, תושב העיירה אד'נא, הוא פעיל פתח ושירת בעבר במשמר הנשיאות של הרשות הפלסטינית (דובר צה"ל, 1 בספטמבר 2024). כלי תקשורת פלסטיניים אישרו כי מהנד אלעסוד, תושב הכפר אד'נא, ביצע את פיגוע הירי וכי הוא שירת במשמר הנשיאותי עד 2015 לפני שהחל לעבוד כקבלן עבודות חשמל (ערוץ הטלגרם של המרכז הישראלי לתקשורת, 1 בספטמבר 2024). גדודי חללי אלאקצא קיבלו אחריות וציינו כי מבצע הפיגוע הוא מהנד מחמד אלעסוד, מהעיירה אד'נה. בהודעה נאמר כי הפיגוע הוא "נקמה על דם השהידים ובמסגרת אחריות התגובה על מעשי הטבח הציוניים ברצועת עזה, על פשעי הכיבוש בגדה המערבית הכבושה ועל הפרות המתמשכות נגד מסגד אלאקצא בראשות העבריין בן גביר" (ערוץ הטלגרם של גדודי חללי אלאקצא, 2 בספטמבר 2024).

זירת פיגוע הירי ליד מחסום תרקומיא (חשבון X של משטרת ישראל, 1 בספטמבר 2024)

◀ ב-2 בספטמבר 2024, לפנות בוקר, התקבל דיווח על כלי רכב חשוד ליד היישוב עטרת שבאזור בנימין, צפונית לראמאללה. כוחות צה"ל וחבלנים סרקו את כלי הרכב, ובתוכו התגלו שני מכלי גז שהיו מחוברים למנגנון הפעלה (דובר צה"ל, חשבון X של משטרת ישראל ותקשורת ישראלית, 2 בספטמבר 2024).

תגובות פלסטיניות לפעילות צה"ל

◀ התגובות הפלסטיניות גינו את פעילות צה"ל בצפון השומרון והאשימו את ישראל כי היא מנסה לבצע "רצח עם" ו"טיהור" ביהודה ושומרון בדומה לרצועת עזה, כאשר התושבים נקראו "להתנגד" לכוחות הישראליים. להלן תגובות בולטות:

- ◆ יו"ר הרשות הפלסטינית, אבו מאזן, קיצר את ביקורו בסעודיה על רקע תחילת הפעילות הישראלית. דובר לשכת אבו מאזן, נביל אבו רדינה, אמר כי הפעולות הישראליות "יובילו לתוצאות חמורות שישולמו על ידי כולם, וכי הן "המשך למלחמה כוללת על העם הפלסטיני" (ופא, 28 באוגוסט 2024).
- ◆ תנועת חמאס האשימה כי המבצעים הישראליים הם "ניסיון מעשי ליישם את תוכניות הממשלה הקיצונית ולהרחיב את מלחמת ההשמדה האכזרית ברצועת עזה לכלל הערים, העיירות ומחנות הפליטים בגדה המערבית" (ערוץ הטלגרם של חמאס, 28 באוגוסט 2024).
- ◆ הגא"פ טען כי "מטרת המתקפה היא להעביר את כובד הסכסוך לגדה המערבית, בניסיון לכפות מציאות חדשה בשטח, אשר נועדה להכניע את הגדה ולספח אותה" (ערוץ הטלגרם של סוכנות צפא, 28 באוגוסט 2024).

◆ ברשתות החברתיות הפלסטיניות פורסמו פוסטים וקריקטורות שהביעו תמיכה ב"התנגדות" הפלסטיניות ביהודה ושומרון וקשרו בין המלחמה ברצועת עזה לבין "ההתנגדות" ביהודה ושומרון, ובמיוחד בג'נין (שפירוש שמה בערבית הוא "עוברי").

מימין: "ההתנגדות" ביהודה ושומרון "מרסקת" את הרובה הישראלי (חשבון האינסטגרם של Emad Hajjaj בספטמבר 2024). במרכז: ג'נין כרחם עבור "ההתנגדות" (חשבון האינסטגרם של Mohammad Sabaaneh, 1 בספטמבר 2024). משמאל: "עזה והגדה המערבית, הפצע הוא אחד", קריקטורה של מחמוד עבאס (ערוץ הטלגרם של סוכנות קדס, 28 באוגוסט 2024)

תהליכים ומגמות בפעילות הטרור באיו"ש במהלך 2024

חמאס ואיראן פועלות כדי "להבעיר" את יהודה ושומרון

◀ מאז תחילת מלחמת "חרבות ברזל" ב-7 באוקטובר 2023, פועלת הנהגת חמאס "להבעיר" את יהודה ושומרון באמצעות ביצוע פיגועים, כולל בתוך שטח ישראל, ועימותים עם כוחות הביטחון הישראליים.² את המאמץ מוביל זאהר ג'בארין, שמשמש הממונה בפועל על יהודה ושומרון מטעם חמאס מאז שקודמו, סגן יו"ר הלשכה המדינית של חמאס, צלאח אלעארורי, נהרג בתקיפה המיוחסת לישראל בבירות ב-2 בינואר 2024. להלן התבטאויות בולטות של ג'בארין:

◆ ב-11 באפריל 2024, הוא קרא לתושבי יהודה ושומרון "להתקומם נגד הכובש ולהתעמת עמו בכל כוחכם". הוא הוסיף כי "תושבי הגדה המערבית חייבים להמשיך במסלול ההתנגדות" וציין כי "הגדה המערבית היא לב הקרב והסכסוך עם האויב" (ערוץ הטלגרם של חמאס איו"ש, 11 באפריל 2024).

² להרחבה, ראו מחקר של מרכז המידע מתאריך 25 בנובמבר 2023: "ניסיונות חמאס "להבעיר" את השטח ביהודה ושומרון (נכון ל-22 בנובמבר 2023)".

◆ ב-25 ביולי 2024, בריאיון לאלג'זירה, הוא אמר כי "הגדה המערבית היא הבטן הרכה של הכיבוש" וכי "לגדה המערבית יש מאגר של מאבק וג'האד". הוא ציין כי "יש תיאום בין כל קבוצות ההתנגדות בשטח, ומרביתן מתואמות ומשתפות פעולה" וקרא לכל הפלסטינים "להיות מעורבים בעימות הבלתי נמנע" (ערוץ הטלגרם של חמאס איו"ש, 25 ביולי 2024).

זאהר ג'בארין (סוכנות קדס, 3 בינואר 2024)

◀ במקביל להצהרות הפומביות, זוהתה פעילות בשטח של "מטה הגדה" של חמאס מרצועת עזה ומתורכיה להעביר כספים לפעילי טרור ביהודה ושומרון ולהוציא לפועל פיגועים מתוך יהודה ושומרון (דוברות שב"כ, 31 במאי 2024). כמו כן, סוכלו מספר פיגועים שהיו בשלבי תכנון:

◆ אנס שורמאן, פלסטיני מטול כרם המתגורר בירדן, נעצר בשכם בחשד לביצוע תכנון פיגוע תופת בשטח ישראל. בחקירה עלה כי הוא גויס לחמאס בדצמבר 2023 על ידי עמאד עביד, פעיל חמאס מתורכיה, והסכים לבצע פיגוע התאבדות בשם חמאס. כמו כן, נעצרו מספר פעילי חמאס שהשתייכו לתשתית בשכם והיו מעורבים בהכנת המטען עבור הפיגוע (דוברות שב"כ, 3 ביוני 2024).

◆ כוחות הביטחון הישראליים עצרו חוליה של סטודנטים בתא חמאס באוניברסיטת ביר זית שתכננו להוציא לפועל פיגוע. בחקירה עלה כי החשודים פעלו בשליחות מפקדת חמאס בתורכיה במטרה לספק תשתית לפעילות נגד ישראלים ועסקו בהיערכות לביצוע פיגוע ובהעברת כספים לפעילים בשטח. כל החשודים נעצרו וברשותם התגלו כלי נשק וסכומי כסף גדולים שהועברו ממפקדת חמאס (דוברות שב"כ ותקשורת ישראלית, 21 ביולי 2024).

◀ איראן פועלת באינטנסיביות להבריא אמצעי לחימה וכספים ולהוציא לפועל פיגועים מתוך יהודה ושומרון באמצעות כוח קדס של משמרות המהפכה, מתוך מטרה להצית ולחולל מערכה מול ישראל גם מגזרה זו, במקביל לרצועת עזה ולשאר החזיתות של "ציר ההתנגדות"³. בשנים האחרונות, התייחסו בכירים במשמרות המהפכה באופן פומבי להתרחבות "ההתנגדות הפלסטינית" ביהודה ושומרון ולאתגרים הגוברים הניצבים בפני ישראל וצה"ל בזירה זו, ונחשפו ניסיונות להקמת תשתיות מודיעיניות איראניות בישראל וביהודה ושומרון, ביסוס תשתיות

³ להרחבה, ראו מחקרים של מרכז המידע מתאריך 9 בפברואר 2023: "[הצהרות בכירים איראנים בנוגע ליהודה ושומרון](#) כביטוי להגברת מאמצי איראן להרחיב את השפעתה בזירה זו"; מתאריך 28 באוקטובר 2023: "[מלחמת "חרבות ברזל"- התפתחות שיתוף הפעולה בין איראן, חמאס וחזבאללה](#)"; מתאריך 9 בינואר 2024: "[ההתייחסויות בתקשורת האיראנית לסיוע צבאי, שאיראן העבירה בעבר לחמאס](#)".

טרור במסווה של ארגונים אזרחיים והעברת חומרי נפץ באמצעות כלי טיס בלתי מאוישים, כולל לאחר פרוץ מלחמת "חרבות ברזל". במרץ 2024, נחשף כי נתפסה כמות גדולה של אמצעי לחימה שהוברחו לתוך יהודה ושומרון, בהם מטעני רסס, מוקשים נגד טנקים, טילי כתף נגד טנקים, רקטות אר-פי-ג'י וחומרי נפץ (דובר צה"ל, 25 במרץ 2024). את הפעילות מוביל פעיל הפתח מלבנון, מניר אלמקדאח, שפועל בשירות כוח קדס וחזבאללה יחד עם אחיו, ח'ליל אלמקדאח, שסוכל בתקיפה ישראלית בציודן ב-21 באוגוסט 2024 (דוברות שב"כ, 21 באוגוסט 2024).

מבצעי הפיגועים

פעילות הטרור באיו"ש מבוצעת לרוב על ידי הזרועות הצבאיות של הארגונים "הממוסדים" - גדודי עז אלדין אלקסאם של חמאס, גדודי ירושלים של הגא"פ וגדודי חללי אלאקצא של הפתח. עם זאת, קיימות התארגנויות מקומיות שבמסגרתן יש שיתופי פעולה בין פעילים ממספר ארגונים, הן בלחימה נגד כוחות הביטחון בתוך היישובים ובמחנות הפליטים והן בהוצאה לפועל של פיגועים.⁴ כמו כן, יש שיתופי פעולה בין-אזוריים בין ההתארגנויות. להלן מספר דוגמאות לשיתופי הפעולה:

◆ ב-18 באוגוסט 2024, בשעות הערב, התפוצץ מטען חבלה רב עוצמה ברחוב הלח"י בתל אביב. כתוצאה מכך, נהרג המחבל שנשא את המטען על גבו, ואזרח ישראלי נפצע באורח קל (חשבון X של משטרת ישראל ותקשורת ישראלית, 18-19 באוגוסט 2024). הזרוע הצבאית של חמאס והזרוע הצבאית של הגא"פ קיבלו אחריות משותפת על ביצוע "פיגוע ההתאבדות" בתל אביב (ערוץ הטלגרם של חמאס איו"ש, 19 באוגוסט 2024). לאחר מכן, הזרוע הצבאית של חמאס, הודיעה כי מבצע הפיגוע, ג'עפר סעד מנא, היה פעיל שלה (ערוץ הטלגרם של חמאס איו"ש, 22 באוגוסט 2024).

◆ ב-27 ביולי 2024, נהרג לא'י משה (Masha) בתקיפה של כלי טיס של חיל האוויר במחנה הפליטים בלאטה בשכם. הן גדודי חללי אקצא והן פלוגות ירושלים הודיעו כי הוא היה פעיל שלהם (ערוץ הטלגרם של פלוגות ירושלים באיו"ש, 27 ביולי 2024).

◆ ב-23 ביולי 2024, סיכלו כוחות הביטחון הישראליים בפעילות במחנה טולכרם את מפקד גדודי עז אלדין אלקסאם במחנה, אשרף נאפע, שעמד בראש הזרוע הצבאית של חמאס במחנה, את מפקד גדודי חללי אלאקצא במחנה, מחמד עוצ', ואת פעיל גדודי חללי אלאקצא, מחמד בדיע.

⁴ להרחבה, ראו מחקר של מרכז המידע מ-3 ביולי 2022: "[גדוד ג'נין: מסגרת על-ארגונית הפועלת נגד כוחות ביטחון ישראלים](#)".

מימין לשמאל: מחמד בדיע, מחמד עוצ' ואשרף נאפע (ערוץ הטלגרם של סוכנות קדס, 23 ביולי 2024)

◆ ב-22 ביוני 2024, נורה למוות אזרח ישראלי בפיגוע ירי בקלקיליה. מבצעי הפיגוע, ג'מאל אבראהים אבו הניה ועלי ח'ליל אבו בכר, היו פעילי הזרוע הצבאית של חמאס ונהרגו בתקיפה של כלי טיס של חיל האוויר בטולכרם ב-3 באוגוסט 2024. מחמד ג'אבר (אבו שג'אע), שהיה ראש ההתארגנות בנור שמס, הכווין את הפיגוע.

◆ ב-12 באפריל 2024, נהרג מחמד עמר דראע'מה, מפקד גדוד טובאס של פלוגות ירושלים, בפעילות כוחות הביטחון הישראליים בטובאס. דראע'מה היה מפקד גדודי עז אלדין אלקסאם בטובאס לפני שעבר לגדוד טובאס של פלוגות ירושלים יחד עם פעילי ארגונים נוספים בעיירה (אתר ערוץ אלג'זירה, 12 באפריל 2024).

◀ התארגנויות הטרור גם משתמשות ברשתות החברתיות, בעיקר טיקטוק, ווטסאפ וטלגרם, כדי להעביר את המסרים שלהן. בשל כך, מובילי ההתארגנויות גם הופכים ל"גיבורים עממיים" שזוכים לתמיכה נרחבת. דוגמה לכך הייתה ב-26 ביולי 2024, כאשר מנגנוני הביטחון הפלסטיניים ניסו לעצור את מחמד ג'אבר (אבו שג'אע) בבית החולים בטולכרם, אולם תושבים מקומיים התעמתו עם פעילי המנגנונים וג'אבר הצליח להימלט למחנה הפליטים נור שמס, שם התקבל בקריאות עידוד (ערוץ הטלגרם של סוכנות קדס, 26 ביולי 2024).

◀ ניכרת גם השתתפות של פעילים במנגנוני הרשות הפלסטינית בפעילות טרור, שבין השאר נובעת מעיכוב הכספים על ידי ישראל שפגע במשכורות של עובדי הרשות הפלסטינים, ובהם אנשי הביטחון. ב-28 במרץ 2024, נפצעו שלושה אזרחים בפיגוע ירי נגד אוטובוס ושני כלי רכב ישראליים בכביש 90. מבצע הפיגוע היה אבו רידא אל-סעדי, תושב ג'נין ופעיל במנגנון הביטחון הלאומי הפלסטיני; ב-15 ינואר 2024, נהרג פארס ח'ליפה, תושב טול כרם וקצין במודיעין המסכל, במהלך חילופי אש עם כוחות ישראליים במחנה הפליטים נור שמס; ב-27 במרץ 2024, נהרג חמזה ערעראוי ממחנה הפליטים אלעין בשכם בתקיפה של כלי טיס של חיל האוויר. ערעראוי היה שוטר במשטרת המכס הפלסטינית ופעיל בגדודי חללי אלאקצא.

מאפייני הפיגועים

◀ פעילות הטרור מתחילת שנת 2024 התמקדה בצפון השומרון, ויצאה בעיקר מג'נין ומחנה הפליטים ג'נין, מטולכרם ומחנה הפליטים נור שמס ומשכם ומחנה הפליטים בלאטה. כמו כן, נרשמה עלייה בפעילות הטרור

באזור קלקיליה ובאזור טובאס. מתווה הפיגועים השכיח היה פיגועי ירי ופיגועי מטען. להלן דוגמאות לפיגועים בולטים:⁵

◆ ב-12 באוגוסט 2024, נפצע אזרח ישראלי באורח קשה מירי במוסך בקלקיליה (דובר צה"ל, 12 באוגוסט 2024). הזרוע הצבאית של חמאס קיבלה אחריות על הפיגוע וציינה כי המבצע, טארק זיאד דאוד, היה מפקד עז אלדין אלקסאם במחוז קלקיליה (ערוץ הטלגרם של חמאס איו"ש, 12 באוגוסט 2024).

◆ ב-11 באוגוסט 2024, בשעות הצהריים, בוצע ירי מכלי רכב חולף לעבר כלי רכב ישראליים בצומת מחולה בבקעת הירדן. אזרח ישראלי נהרג ואזרח נוסף נפצע באורח בינוני. כוחות הביטחון הישראליים פתחו בסריקות אחרי מבצעי הפיגוע (דובר צה"ל ותקשורת ישראלית, 11 באוגוסט 2024). גדודי עז אלדין אלקסאם ביהודה ושומרון קיבלו אחריות על פיגוע הירי (ערוץ הטלגרם של חמאס איו"ש, 11 באוגוסט 2024).

◆ ב-23 ביולי 2024, נפצעו שני עובדי קבלן של משרד הביטחון בפיצוץ מטען סמוך לגדר במרחב התפר, ליד היישוב מירב. הזרוע הצבאית של חמאס בג'נין קיבלה אחריות על הפיגוע וטענה כי הופעלו שלושה מטענים נגד כוחות ביטחון ישראליים (ערוץ הטלגרם של חמאס איו"ש, 23 ביולי 2024).

◆ ב-27 באפריל 2024, ירו פעילי טרור פלסטינים לעבר מחנה סאלם (צפונית-מערבית לג'נין), כוח צה"ל הרג שניים מהתוקפים והיתר נמלטו מהמקום. במקום נמצאו שני רובי M-16 ששימשו את המפגעים (דובר צה"ל, 27 באפריל 2024).

◆ מאפיין בולט נוסף בפעילות הטרור בצפון איו"ש היה הטמנת מטענים רבי עוצמה מתחת לצירי התנועה ולצדם ביישובים הפלסטיניים ובמחנות הפליטים במטרה לפגוע בכוחות הביטחון הישראליים. להלן מקרים בולטים:

◆ בלילה שבין 26-27 ביוני 2024, נהרג לוחם צה"ל ו-16 לוחמים נוספים נפצעו בפיצוץ שני מטענים שהוטמנו בעומק הקרקע בפעילות בג'נין. גדוד ג'נין של הגא"פ קיבל את האחריות (דובר צה"ל ותקשורת ישראלית, 27 ביוני 2024; ערוץ הטלגרם של גדוד ג'נין, 27 ביוני 2024).

◆ ב-1 ביולי 2024, נהרג לוחם צה"ל ונפצע קצין בפיצוץ מטען שהופעל נגד כלי רכב צבאי ממוגן בפעילות במחנה נור שמס בטולכרם. גדוד טולכרם של פלוגות ירושלים קיבל אחריות (דובר צה"ל ותקשורת ישראלית, 1 ביולי 2024; ערוץ הטלגרם של גדוד טולכרם, 1 ביולי 2024).

◆ כמו כן, נרשמה פעילות טרור גוברת במרחב התפר, בעיקר באזור טולכרם. הפעילות התאפיינה בעיקר בניסיונות לבצע פיגועי ירי לעבר יישובים ישראליים, אולם במרבית המקרים לא הייתה פגיעה בפועל. להלן דוגמאות בולטות:

◆ ב-23 ביולי 2024, איתרו כוחות הביטחון הישראליים רקטות בתוך כלי רכב במחנה הפליטים טולכרם, יחד עם חומרי נפץ ומטענים. "מקורות" במנגנוני הביטחון הפלסטיניים מסרו כי פעילי הגא"פ ניסו לבצע שיגור רקטות לעבר ישראל מאזור טולכרם, אולם הניסיון נכשל. אנשי המנגנונים איתרו את המשגר (תקשורת ישראלית, 23 ביולי 2024).

⁵ פירוט מלא לגבי הפיגועים, ראו בפרסומים השבועיים של מרכז המידע: "מבט לטרור ולסכסוך הישראלי-פלסטיני".

◆ ב-23 ביוני 2024, בוצע ירי לעבר היישוב בת חפר מאזור טולכרם, ולאחר מכן התפוצצו שני מטעני חבלה ליד החומה המפרידה בין היישובים (תקשורת ישראלית, 23 ביוני 2024). דובר צה"ל מסר כי מטען חבלה התפוצץ מהצד הפלסטיני של מרחב התפר, במרחק של מאות מטרים מהחומה, במטרה למשוך את כוחות הביטחון לזירה. לא היו נפגעים ולא נגרם נזק (אתר דובר צה"ל, 24 ביוני 2024). גדוד טולכרם של הזרוע הצבאית של הגא"פ טען כי פעילים שלו ביצעו מארב לכוחות צה"ל בבת חפר ופוצץ נגדם מטענים בשלט רחוק (ערוץ הטלגרם של גדוד טולכרם של פלוגות ירושלים, 24 ביוני 2024).

◆ בלילה שבין 3-4 ביוני 2024, זוהו שני פעילי טרור חמושים מתקרבים לגדר בניסיון לבצע פיגוע ירי לעבר יישובים ישראלים. לוחמי צה"ל פגעו והרגו את השניים (אתר דובר צה"ל, 4 ביוני 2024).

◆ ב-29 במאי 2024, שלושה פעילי חמאס ממחנה הפליטים טולכרם תיעדו עצמם יורים לעבר היישוב בת חפר (ערוץ הטלגרם של גדודי עז אל דין אל קסאם במחנה הפליטים טולכרם, 29 במאי 2024). כוחות הביטחון הישראליים עצרו את עמאר נצר אללה, תושב מחנה הפליטים טולכרם, שהודה כי היה חבר בחוליית טרור שביצעה פיגועי ירי לעבר יישובים בקרבת הגדר (דובר צה"ל, 26 ביוני 2024).

פעילי עז אלדין אלקסאם מתעדים עצמם בירי לכאורה לעבר בת חפר (ערוץ הטלגרם של גדודי אלקסאם במחנה הפליטים טולכרם, 29 במאי 2024)

◀ פעילות הטרור בדרום יהודה ושומרון מתמקדת באזור חברון, כולל מבצעי פיגועים בתוך שטח ישראל. להלן האירועים הבולטים (מלבד הפיגועים ב-31 באוגוסט וב-1 בספטמבר 2024):

◆ ב-31 ביולי 2024, נפצע אזרח ישראלי באורח קשה בפיגוע ירי ודקירה בכביש 60, בין קריית ארבע לצומת בית עינון (דובר צה"ל ותקשורת ישראלית, 31 ביולי 2024). הזרוע הצבאית של חמאס בחברון קיבלה אחריות על פיגוע הירי ליד קריית ארבע ועל ירי לעבר כוחות צה"ל ליד מערת המכפלה (ערוץ הטלגרם של חמאס, 31 ביולי 2024).

◆ ב-22 באפריל 2024, נפצעו שלושה אזרחים ישראלים בפיגוע דריסה בירושלים. אחד משני פלסטינים שהיו בכלי הרכב ניסו לירות עם תת מקלע מאולתר, אולם נתקל במעצור. השניים נעצרו כעבור זמן קצר וברשותם סכינים (דוברות המשטרה, 22 באפריל 2024). כלי תקשורת פלסטיניים דווחו כי מבצעי הפיגוע הם חאתם אלקואסמה מעתז אבו ע'למה, תושבי חברון ובנים למשפחות מוכרות בזרוע הצבאית של חמאס (מען, 22 באפריל 2024).

◆ ב-15 בינואר 2024, בוצע פיגוע דריסה ודקירה משולב ברעננה, בו נרצחה אישה ונפצעו כעשרים בני אדם נוספים (תקשורת ישראלית, 15 בינואר 2024). מבצעי הפיגוע היו מחמוד עלי זידאת ואחמד מחמד עלי זידאת, קרובי משפחה מבני נעים, מזרחית לחברות, ששהו בישראל ללא אישורים (מען, 15 בינואר 2024).